

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **F. P.**

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. i art. 304 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 8 maja 2024 r.

skargi obrońcy oskarżonego

na wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 24 października 2023 r., sygn. akt XVII Ka 664/23,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Trzciance z dnia 21 czerwca 2022 r., sygn.

akt II K 395/21 i przekazujący sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania

p o s t a n o w i ł

1. **oddalić skargę,**

2. **obciążyć oskarżonego kosztami sądowymi postępowania w przedmiocie skargi.**

UZASADNIENIE

F. P. został oskarżony o to, że „w okresie od lutego 2013 r. do 27 lutego 2014 r. w W., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i przy wyzyskaniu przymusowego położenia Z. P. , wynikającego z braku zatrudnienia, niskiej renty, braku środków na bieżące potrzeby życiowe oraz braku zdolności kredytowej - po uprzednim wprowadzeniu w błąd: co do wysokości zaciągniętego przez nią

zobowiązania, tak w zakresie należności głównej jak i wysokości oprocentowania, wysokości miesięcznych rat, sposobu zabezpieczenia spłaty należności oraz co do znaczenia czynności prawnej w tym skutków prawnych zawieranej umowy przeniesienia własności nieruchomości na zabezpieczenie pożyczki, w tym w zakresie zasad zwrotnego przeniesienia własności - doprowadził ją do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem poprzez: zobowiązanie się przez nią do zwrotu kwoty 50.400 zł tytułem należności głównej z odsetkami w kwocie 882 zł miesięcznie płatnych w dwunastu równych miesięcznych ratach w terminie do 27 lutego 2014 roku w oparciu o zawartą w dniu 27 lutego 2013 roku umowę pożyczki oraz poprzez jednoczesne przeniesienie przez pokrzywdzoną na jego rzecz prawa własności lokalu mieszkalnego nr 29 położonego w T. w woj. [...] na Osiedlu S. nr [...], stanowiącego odrębną nieruchomość o łącznej powierzchni użytkowej 71,69 metra kwadratowego, dla którego Sąd Rejonowy w Trzciance prowadzi KW numer [...] i to w oparciu o umowę zawartą w dniu 27 lutego 2013 roku w formie aktu notarialnego przed notariuszem W. W. w Warszawie rep. A [...], tytułem zabezpieczenia długu wynikającego z opisanej umowy pożyczki, a następnie posługując się tak sporządzonym aktem notarialnym niezwłocznie podjął czynności mające na celu ujawnienie siebie jako właściciela w w/w księdze wieczystej, przy czym nie miał zamiaru wywiązać się z tego zobowiązania, bowiem nigdy nie wypłacił pokrzywdzonej kwoty wynikającej z zawartej umowy o pożyczkę i wskazanej w wymienionym akcie notarialnym, a przekazał jej jedynie kwotę 4.000 złotych oraz przekazał tytułem zadłużenia pokrzywdzonej w Banku, Oddział T., w E. S.A. w P. Bank P. S.A. oraz w Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko-Własnościowej przy L. w T. łącznie kwotę 32.690,35 zł, nadto nałożył na nią obowiązek świadczenia niewspółmiernego ze świadczeniem wzajemnym, poprzez świadome uzyskanie własności nieruchomości o wartości przekraczającej wartość udzielonej pożyczki, wyrządzając w ten sposób Z. P. szkodę w wysokości co najmniej 106.309,65 zł stanowiącą różnicę pomiędzy rzeczywistą wartością nieruchomości a kwotą przekazaną pokrzywdzonej”, tj. przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. i art. 304 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Trzciance, wyrokiem z dnia 21 czerwca 2022 r., sygn. akt II K 395/21, uniewinnił oskarżonego od popełnienia zarzuczonego mu czynu.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez prokuratora na niekorzyść oskarżonego, wyrokiem z dnia 24 października 2023 r., sygn. akt XVII Ka 664/23, uchylił wyrok Sądu I instancji i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonego wniósł skargę na wyrok Sądu odwoławczego, zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

- naruszenie przepisu art. 437 § 2 k.p.k., poprzez uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Trzciance z dnia 21 czerwca 2022 r., sygn. akt II K 395/21 i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, na skutek przyjęcia, że sprawa wymaga przeprowadzenia ponownego przewodu sądowego w całości z uwagi na uchybienia Sądu I instancji, które nie mogły być konwalidowane w postępowaniu odwoławczym, gdyż dotyczyły istoty sprawy, tj. braku wszechstronnej i wnikliwej analizy materiału dowodowego, przeprowadzonej w sposób zgodny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, podczas gdy Sąd I instancji przeprowadził wszystkie możliwe w sprawie dowody i właściwie ustalił stan faktyczny, na podstawie którego następnie wydał orzeczenie uniewinniające;
- naruszenie przepisu art. 433 § 1 k.p.k. poprzez przekroczenie granic zaskarżenia i stawianych zarzutów przez podmiot profesjonalny - prokuratora, w postaci stawiania własnych, niewskazanych przez prokuraturę zarzutów apelacyjnych.

Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 437 § 2 k.p.k. sąd odwoławczy może uchylić orzeczenie i przekazać je sądowi I instancji do ponownego rozpoznania tylko w jednym z trzech przypadków: zaistnienia bezwzględnych przyczyn odwoławczych, konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości oraz wówczas, gdy wydanie wyroku reformatoryjnego naruszyłoby regułę *ne peius*, wskazaną w art. 454 § 1 k.p.k.

W niniejszej sprawie rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w Poznaniu motywowane było przekonaniem tego Sądu o konieczności skazania F. P. za zarzucony mu czyn. Sąd *ad quem* nie mógł sam wydać orzeczenia skazującego,

gdyż stała temu na przeszkodzie reguła *ne peius* z art. 454 § 1 k.p.k. Podstawa ta mieści się w katalogu przesłanek uchylenia wyroku przez sąd odwoławczy, wymienionych w art. 437 § 2 k.p.k., a więc wydanie wyroku kasatoryjnego w niniejszej sprawie w analizowanym zakresie było dopuszczalne.

Nie oceniając prawidłowości zaskarżonego rozstrzygnięcia pod względem merytorycznym (nie leży to bowiem w kompetencjach Sądu Najwyższego w postępowaniu w przedmiocie skargi na wyrok sądu odwoławczego - por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2021 r., V KS 3/21), należy stwierdzić, iż tak orzekając Sąd Okręgowy w Poznaniu nie uchybił treści art. 437 § 2 k.p.k. Sąd ten nie uchylił wyroku Sądu I instancji wskazując na konieczność przeprowadzenia w postępowaniu ponownym czynności, które mogłyby być przeprowadzone w toku postępowania odwoławczego, jak twierdzi obrońca, lecz w związku z przekonaniem, że dotychczas zgromadzony materiał dowodowy uzasadnia wydanie względem oskarżonego orzeczenia skazującego. Przesłanka ta należy do katalogu określonego w art. 437 § 2 k.p.k., stąd brak jest podstaw do skutecznego zaskarżenia wyroku Sądu odwoławczego w trybie art. 539a k.p.k.

Skarżący błędnie zinterpretował słowa Sądu odwoławczego, zawarte na stronie 7 uzasadnienia, o konieczności wydania wyroku kasatoryjnego z uwagi na uchybienia Sądu I instancji, „które nie mogły być konwalidowane w postępowaniu odwoławczym, gdyż dotyczyły istoty sprawy” – jako wskazanie przesłanki uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Z powyższego nie wynika, jak twierdzi obrońca, że Sąd dostrzegł potrzebę przeprowadzenia postępowania na nowo w całości. W kontekście pełnego wywodu uzasadnienia wyroku Sądu II instancji oczywistym jest, że, jego zdaniem, wspomniane wyżej błędy doprowadziły Sąd I instancji do niesłusznego przekonania o braku winy oskarżonego. Dopiero niemożność zmiany orzeczenia Sądu *meriti* na niekorzyść, w konsekwencji obowiązywania reguły *ne peius*, stała się przesłanką wydania wyroku kasatoryjnego.

Nie tylko treść uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego, ale i sama podstawa prawna zaskarżonego orzeczenia, ujawniona na s. 9 uzasadnienia (pkt. 5.3.1. formularza) wskazują wprost, że Sąd *ad quem* uchylił wyrok, ponieważ jest przekonany o winie oskarżonego. We wskazaniach co do dalszego postępowania

nakazał Sądowi I instancji wszechstronną i wnikliwą analizę zgromadzonego materiału dowodowego w sposób zgodny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego uznając, że w poprzednim postępowaniu Sąd ten przeprowadził ją w sposób dowolny, co doprowadziło do poczynienia błędnych ustaleń faktycznych odnośnie do braku winy F. P. .

Odnosząc się do drugiego zarzutu skargi (naruszenia art. 433 § 1 k.p.k.), należy ocenić go jako niedopuszczalny. Zgodnie bowiem z treścią art. 539a § 3 k.p.k. skarga na wyrok sądu odwoławczego może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k., czyli bezwzględnych przyczyn odwoławczych.

Nie znajdując podstaw do uwzględnienia przedmiotowej skargi, Sąd Najwyższy postanowił ją oddalić, o kosztach postępowania orzekając na podstawie art. 636 § 1 k.p.k.

[J.J.]

[ms]